

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

im divine voluntatis referentis, aliquam A
meretur censuram; à fortiori sententia Grana-
do, Calviniani erroris notam vitare non poterit.

Secundo dico, hoc telum in ipsum Adversa-
rium facile posse retorqueri. Nam etiam Fau-
stus Sempelagianorum Antesignanus, in libris
de gratia & libero arbitrio, ab Hormisda, &
universali Ecclesia damnatis ut hæreticis, &
Pelagianam doctrinam continentibus (ut fate-
tur ipse Herice tract. 3. disp. 26. cap. 3.) ex-
presse docet prædestinationem & reprobatio-
nem à præscientia meritorum & demeritorum,
ut à causa motiva procedere; & Augustini sen-
tentiam oppositam docentis, gentilitis supersti-
tiosa impietatem appellat. Ex quo prudens Lector
facile deprehendet, quam sit fugienda doctrina
Herice, propter nimiam ejus consonantiam cum
Faufti, & aliorum Sempelagianorum erroribus, ut
ipsius verbis utar.

Quod si respondeat, Faustum in hoc non esse
hæreticum, nec ullam promereri censuram: si-
militer etiam nos dicimus; Calvinum non eras-
se, nec esse reprehensione dignum, ex eo præci-
se quod docuerit reprobationem negativam,
seu voluntatem excludendi reprobos à gloria,
ex mero Dei beneplacito procedere, & ante-
venire præscientiam demeritorum, sed in aliis
quæ huic doctrinæ Catholica immiscuit, vel ex
illa per malam consequentiam deduxit.

Calvinus ergo duo asseruit. Primum est, præ-
destinationem & reprobationem merita & de-
merita antecedere, esseque secundum beneplaci-
tum Dei prædestinantis ac reprobantis. Se-
cundum quod ex hoc intulit, est tolli nostram
libertatem, & consequenter in executione sal-
vari homines, & reprobari seu damnari, absque
ullis meritis vel demeritis. Primum docuit locis
quæ referuntur Beccanus in summa Theologiæ cap.
16. & in hoc non damnatur Calvinus, nec ul-
lam promeretur censuram, sed sub lite ac di-
sputatione Theologorum versatur. Imò Bellar-
minus supra relatus asserit, quod sententia que
ponit prædestinationem ante præscientiam me-
ritorum, Non quorumvis doctorum opinio, sed E-
DES ECCLESIAE CATHOLICÆ, dici debet.

Secundum asseruit lib. 3. instit. c. 23. ubi hæc
scribit: Non dubitabo igitur cum Augustino simplici-
ter sateri, voluntatem Dei esse rerum necessitatem,
atque in necessario futurum quod ipse voluerit. Id-
em docuerat lib. 1. cap. 18. & lib. 2. cap. 25.
Ex quo ulterius super cap. 1. Epistolæ ad Roma-
nos, intulit Deum esse causam peccati, non so-
lam permittentem, sed etiam efficientem. Cer-
tamen est (inquit) non sinendo tantum & connivendo,
dum permittit homines prolabi, sed iudicio id ordi-
nata partem à propria conscientia, tum à diabolo in
dum prædici & alia agantur, ideo voce utitur Paulus,
quam minus violenter torquent, qui solè Dei permis-
sione in peccatum agnos putant. Idem docet lib. 2.
instit. cap. 18. & lib. 3. cap. 2. aliisque in locis,
quæ Tractatu præcedenti retulimus.

Igitur in his tribus Calvinus erravit, & ab Ec-
clesia damnatur ut hæreticus. Primum, quod do-
cuerit prædestinatos & reprobos absque liber-
tate salvati & damnari. Secundo, quod dixerit
Deum esse autorem peccati, & necessitate mi-
seros mortales ad omnia flagitiorum genera
perpetranda. Tertio, eò quod asseruerit, salvati
& damnari homines in executione, absque ullis
meritis & demeritis. Nam licet hoc ultimum
expresse non dixerit, colligitur tamen per evi-

dentem consequentiam ex aliis quæ asseruit.

Cum enim absque libertate meritum vel deme-
ritum esse non possit, negans expresse libera-
tem, solumque involuntate mota à Deo sponta-
neitatem admittens, ex consequenti negavit
meritum & demeritum, ac proinde cogitur dic-
cere homines in executione salvari & damnari
absque meritis, & prædestinationem nec ante-
cedenter merita supponere ut motiva divina
intentionis; nec illa consequenter inferre ut
motiva executionis: quod cum nos constanter
negemus, toto cælo à Calvinii errore distamus,
ut ingenuè fateatur Arriaga, loco supra citato,
ubi loquens de sententia Granado & Thomista-
rum, & acrem illam Herice censuram, merito
reprehendens, subdit: Ego ab his censuris abstinens,
opinor in alio longè diverso sensu ab Hæreticis fuisse
traditam, quatenus illi dicunt Deum cogere & impel-
lere ad peccatum. Ex quibus facile intelliges, He-
rice nec doctrinam Thomistarum, nec Calvinii
errorem intellexisse, sed temere ac inconsiderate
scripsisse, fugiendam esse doctrinam Thomistarum,
propter nimiam consonantiam cum Calvinii erroribus.

Certe majori attentione opus est, nec ita levi-
ter precipitandum iudicium, cum de Catholico-
rum sententiis agitur, ut hæreticorum errore
notentur, cum tam longè absint ab hæreticorum
sensu. Quomodo id Christianæ charitati, mode-
stiaque conveniat, fateor me ignorare, nec vi-
deo quâ fronte disputationes, quæ inter Catho-
licos & Religiosos viros, sine contentione, ut
Apostolus monet, sine amaritudine & felle, io-
lius indagandæ veritatis causâ tractandæ sunt,
ad tam amara verba, imò gravissimam contumeliam
reducantur. Sed hujus Authoris consuetudo
est, dum rationum pondere destituitur, ver-
borum aculeos in Thomistarum scholam infi-
gere, & contumeliarum spicula in eos vibrare,
cum sagittis argumentorum, ejus pharetra eva-
cuata est, atque Sepiarum more, arramentum
ante se vomere, ut piscatoris effugiat manum.
Nec mirum quod conetur Thomistis fidem eri-
pere, cum etiam Deo, qui, ut ait D. Joannes, cha-
ritas est, abstulerit charitatem: docuit enim amo-
rem Deo cum proprietate non competere:
quam sententiam ut singularem, & temerariam
communiter rejiciunt Theologi, & nos illam
Tractatu præcedenti confutavimus.

S. IV.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò: D. Prosper in resp. ad 2. ob-
jectionem Gallorum ait: Quia Dei præscien-
tiam non latuit nec sese fecit sine dubio talem nunquam
elegit. Et in responsionibus ad objectiones Vin-
cent. resp. 12. Quia, inquit, præsciti sunt Casari, non
sunt prædestinati. Idem habet Fulgentius lib. 1. ad
Monimum cap. 24. his verbis: Prædestinavit illos
ad supplicium, quos à se præscivit, voluntatis mala vi-
tio discessuros.

Respondeo in primo & secundo testimonio,
particulam quia, non sumi in sensu causali, sed il-
lativo, ex præscientia enim peccati nunquam re-
mittendi, ad reprobationem negativam bona est
illatio & consequentia, quamvis talis præscien-
tia non sit illius causa. Eodem modo explicat D.
Thomas quæst. 2. de verit. art. 14. verba Orige-
nis dicentis: Quia futurum est aliquid, ideo scitur
à Deo antequam fiat, & dicit, Hoc esse intelligen-
dum secundum causam consequentiam, non secundum
causam essendi: id est in sensu tantum illativo,

non

non causali. Quod si aliquis velit hanc particulam, *Quia*, in sensu causali usurpari, secundò poterit respondere. S. Prosperus in his locis loqui de præscientia peccati originalis, quam fuisse causam reprobationis negativæ ostendimus articulo sequenti. Quantum verò ad locum Fulgentij, nulla in eo est difficultas: ex ipso enim textu manifestum est, illum loqui de reprobatione, ut dicit voluntatem puniendi & infligendi penam, sub qua ratione demeritorum præscientiâ supponit, ut in secunda conclusione ostendimus.

53 Objicies secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 11. & Augustino de natura & gratia cap. 26. *Deus sua gratiâ semel justificatos non deserit, nisi prius ab eis deseratur. At si esset in Deo efficax voluntas excludendi reprobos à gloria, ante illorum prævisâ demerita, prius Deus desereret hominem, quam desereretur ab illo: Ergo &c.*

54 Hoc argumentum petit explicationem illius dicti, *Deus neminem deserit, nisi prius deseratur.* Multi diversa dicunt, vera tamen intelligentia est de desertione per subtractionem gratiæ habitualis, per quam justificamur, quam semel datam Deus nulli subtrahit, vel denegat, nisi in penam præcedentis peccati. Possunt etiam, ut infra dicemus, hæc verba Concilij interpretari de gratia auxiliante sufficienti, quam Deus in executione non negat, nisi ob culpam præcedentem. Aliqui etiam hoc dictum extendunt ad denegationem gratiæ efficacis: quia licet culpa & denegatio gratiæ efficacis sint eodem instanti temporis, culpa tamen præcedit gratiæ denegationem, prioritate instantis à quo, seu naturæ, in genere causa materialis dispositivæ, sicut corruptio generationem, vel apertio fenestræ ingressum venti in aulam, ut alibi fusè expendimus. Unde Augustinus: *Diabolus suggerit, homo consentit, Deus deserit.*

55 Objicies tertio: In Deo est voluntas antecedens salvandi omnes homines: *Vult enim omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire*, ut dicitur 1. ad Tim. 2. At hæc voluntas superflua esset, & prorsus irritoria, si simul cum illa Deus vellet efficaciter aliquos à gloria excludere non prævisâ illorum demeritis. Imò hæc duæ voluntates videntur impossibiles: sunt enim de eodè objecto, nullâ circumstantiâ imutato: Ergo &c.

56 Confirmatur primò Magis opponitur voluntati inefficaci salvandi omnes homines, voluntas efficax negandi alicui salutem, quam simplex voluntas ac complacentia de negatione illius: At cum voluntate illa simplicis complacentiæ inefficaci de omnium salute, non stat simplex complacentiæ opposita de negatione salutis, ante hominum prævisâ demerita: Ergo minus poterit cum illa componi voluntas efficax aliquos à gloria excludendi, ante peccata illorum prævisâ.

57 Confirmatur ampliùs: Voluntas illa salvandi omnes homines est conditionata, dandi scilicet omnibus gloriam, si ipsi velint: At voluntas hoc modo conditionata, seu à consensu & determinatione liberi arbitrij ut à conditione dependens, itare non potest cum voluntate absoluta & efficaci denegandi gloriam ante prævisâ demerita: Ergo idem quòd prius.

58 Hoc argumentum cui potissimum confidunt Adversarij, manifestam patitur instantiam in denegatione gratiæ cõgruæ, vel efficacis, ut supra annotavimus. Deus enim homini dans auxilium sufficiens ad aliquem actum, simplici complacentiâ & voluntate antecedenti illi desiderat

A gratiam congruam, vel de se efficacem: & tamen ante ullam culpam prævisâ, vult efficaciter illam denegare, cum primæ gratiæ negatio, seu prima peccati permissio, pena præcedens peccati non sit, sed ex simplici Dei voluntate procedat. Sicut ergo voluntas illa antecedens de gratiâ efficaci vel congrua omnibus concedenda, in sententia Adversariorum, est vera & sincera, nec opponitur cum alia voluntate absoluta, gratiam congruam & efficacem pluribus denegandi ante prævisâ peccata. Ita & voluntas antecedens quâ Deus omnibus salutem desiderat, erit vera & sincera, & componibilis cum voluntate efficaci excludendi reprobos à regno celorum, ante prævisâ illorum demerita. Unde ad argumentum, nego Minorem. Sicut enim voluntas projicere merces in mare, tempore suboritur, ad vitam salvandam, non simulatoriè, sed verè illas vult servare, voluntate tamen inefficaci, & simplicis complacentiæ. Ita Deus occasione defectibilitatis naturæ, & ut magis ostendat attributa sua, volens efficaciter aliquos excludere à gloria, non simulatoriè, sed verè omnibus salutem exoptat; desiderio tamen inefficaci, & simplici complacentiâ, cadente super illorum salutem, secundum se consideratam, & ut prævisâ à circumstantiis. Unde falsum est quod additur, illas scilicet voluntates esse de eodem objecto, nullâ circumstantiâ variato. Prima enim est de salute hominis secundum se, altera verò attendit in homine defectibilitate naturæ, & in denegatione gloriæ majorem conducentiam ad ostensionem gloriæ Dei, seu attributorum ejus, aliæque circumstantias, sub quibus per voluntatem simplicem non attingitur. Unde

* Ad primam confirmationem, nego Majorem, nam voluntas antecedens salvandi omnes homines, & simplex complacentia de negatione salutis, tendunt ad gloriam secundum eandem rationem, & sub iisdem circumstantiis, ideoque opponuntur: secus autem voluntas efficax negandi salutem alicuius, & voluntas antecedens de salute omnium, quæ attingunt gloriam & ejus negationem, sub diversitate jam explicata. Sicut in projiciente merces in mare, non potest cum voluntate antecedenti illas projicendi componi, bene tamen voluntas consequens quia illæ sunt de objecto eodè, sub eadè ratione, secus autem voluntas consequens & antecedens.

Ad secundam nego etiam Majorem: cum enim homines non possint velle salutem, nisi Deus velit eos velle, & nisi in eis operetur ipsum velle, ut docet Apostolus ad Philip. 2. & Augustinus in Solil. cap. 24. ubi ait: *Velle quod bonum non possum, nisi tu velis*, implicat quòd in Deo decretum aut volitio salvandi homines, dependens tanquam à conditione, à consensu & volitione hominum, illamque ab humana voluntate expectans: ut Tractatu præcedenti disp. 4. fusè ostendimus. Et manifestè patet in parvulis in baptismo decedentibus, cum enim illi non habeant usum rationis & liberi arbitrij, voluntas antecedens salvandi omnes homines, quæ non solum ad adultos, sed etiam ad parvulos se extendit, non potest dici conditionata, si ipsi velint, & ab ipsorum consensu & volitione, tanquam à conditione pendere. Quo argumento utitur Augustinus in Enchirid. cap. 27. ubi sic ait: *Multi salvati non sunt, non quia ipsi nolint, sed quia Deus non vult, quod absque ulla controversia manifestè patet.*

in parvulis. Et libro 4. contra Julianum cap. 8. A
 Sic contra illum arguit: Sed ponis Apostolicum re-
 sponsum, & ab eo dicit pulsantibus aperiri, qui om-
 nes homines vult salvos fieri, & in agnitionem verita-
 tis venire, quia ipsi nolunt petere, cum Deus velit dare:
 in venire, quia ipsi nolunt petere, cum Deus velit dare:
 nolunt querere, cum Deus velit ostendere: nolunt pul-
 sari, cum Deus velit aperire. Sed hunc sensum vestrum
 infantes illi ipsa sua taciturnitate convincunt, qui nec
 volunt, nec querunt, nec pulsant, imò etiam cum bap-
 tizantur, reclamant, respuunt, resistunt, & acci-
 piunt tamen, & inveniunt, & aperitur eis, & intrant
 in regnum Dei, ubi sit eis æternitatis salus, & agnitio
 veritatis, longe pluribus infantibus in istam gratiam
 non adaptatis ad eos, qui vult omnes homines salvos fie-
 ri, & in agnitionem veritatis venire. Quibus dicere
 non potest, voluit & noluisse, quia si voluisset, quis eo-
 rum qui nondum habent voluntatis sue arbitrium,
 voluntati ejus omnipotentissime resistisset? Et infra:
 si Deus vult omnes homines salvos fieri, & ad agni-
 tionem veritatis venire, sed ided non veniunt, quia ipsi
 nolunt: cur tamen parvulorum qui non percepto
 baptizantur, non veniunt in regnum Dei,
 ubi certa est agnitio veritatis? Nunquid aut homines
 non sent, ut non pertineat ad id quod dictum est om-
 nes homines? Aut aliquis poterit dicere, Deus quidem
 vult, sed ipsi nolunt, qui nondum velle seu nolle ista no-
 verunt, quando nec ipse parvuli baptizantur, atque
 moriuntur, & per illam gratiam ad agnitionem ve-
 ritatis, quæ in regno Dei est, certissimam veniunt, ideo
 veniunt, quia ipsi renovari Christi baptizantur, &
 volunt, cur Deus qui vult omnes homines salvos fieri,
 & in agnitionem veritatis venire, tam multos in re-
 gnum suum, ubi est certa veritatis agnitio, qui nullo ei
 resistunt voluntatis arbitrio patitur non venire?

Voluntas ergo Dei antecedens, quæ vult om-
 nes homines salvos, solum potest dici condi-
 tionata virtualiter, quia virtualiter in voluit has
 conditiones: vellem omnibus gloriam, nisi natu-
 ræ defectibilitas obstaret, suaviter guber-
 nanda; & nisi ad majus bonum universi, &
 meorum attributorum majori manifestationi,
 eandem denegare aliquibus, esset conveniens.
 Ita colligitur ex S. Thoma in 1. dist. 46. quest. 1.
 art. 1. ad 2. ubi ait: *Voluntas antecedens potest dici
 conditionata, nec tamen est imperfectio ex parte vo-
 luntatis divine, sed ex parte voliti, quod non accipitur
 cum omnibus circumstantiis quæ exiguntur ad rectum
 ordinem in salutem. Quibus verbis aperte docet,
 voluntatem antecedentem non dici condi-
 tionatam, eò quod dependeat tanquam à conditio-
 ne, à consensu seu determinatione liberi arbi-
 trii, ut docent Adversarii, sed ex eo quod attingit
 suum objectum, scilicet salutem hominum,
 ut præcisam à circumstantiis particularibus, de-
 fectibilitatis scilicet naturæ humanæ, manife-
 stationis suorum attributorum &c. Et quia il-
 lam vellet, nisi tales considerationes obstarent.*

Dices, Ex hac doctrina & solutione, sequi,
 Deum non solum non voluisse omnibus homi-
 nibus gloriam efficaciter, sed nec illam omni-
 bus velle potuisse: Sed hoc est absurdum: Ergo
 &c. Sequela probatur: Bonum particulare, cum
 detrimento boni universalis, non est appetibile
 à Deo, cum ut sic induat rationem mali: Sed
 juxta doctrinam traditam, si omnes homines
 salvarentur, impediretur bonum universale,
 major scilicet perfectio universi, & major divi-
 norum attributorum manifestatio: Ergo si hæc
 doctrina sit vera, sequitur quod non solum non

voluit Deus omnibus hominibus efficaciter
 gloriam, sed quod nec etiam eam velle potuit.

Sic arguit quidam Modernus adversus no-
 strum Alvarem, ineffaciter tamen. Nemo enim
 negare potest, plura in universo accidere
 in detrimentum particularium, propter bonum
 commune universi, & ostensionem attributo-
 rum Dei, quæ de potentia absoluta potuerunt
 non evenire, id Deo efficaciter volente & dis-
 ponente: ut rerum corruptibilium corruptio-
 nes, monstra, & alia quæ sunt particularia ma-
 la, ad pulchritudinem universi conducentia:
 Ergo ex eo quod in electione efficaci aliquo-
 rum ad gloriam, & aliorum exclusionem, magis
 bonum universi resplendat, & elucescant
 magis divina attributa quam si omnes, salva-
 rentur, non licet colligere, non potuisse Deum,
 de potentia absoluta, omnes salvare, sed solum
 inferitur, id fuisse convenientius suavitati divi-
 næ providentiæ, & sapienti modo operandi:
 Deus autem non tenetur id quod melius est ef-
 ficere, & majori bono universi consulere, licet
 nunquam possit male operari; quia bonum par-
 ticulare, cum detrimento boni universalis, non
 est malum morale, nisi solum respectu illius, qui
 aliqua lege tenetur ad consulendum bono uni-
 versi.

Objicies quarto: In prædestinatis & repro-
 bandis hominibus & Angelis debemus Deo
 concedere connaturaliorem modum operandi,
 nisi oppositum nobis ex revelatione constiterit:
 Sed modus connaturalior operandi in repro-
 bandis hominibus & Angelis est, ut Deus ne-
 minem velit efficaciter à gloria excludere ante
 prævisionem demeritorum, & aliunde opposi-
 tum in Scriptura revelatum non est: Ergo in
 Deo debemus admittere reprobationem suppo-
 nentem præscientiam demeritorum, & ab illa
 tanquam à causa motiva dependentem.

Respondeo concessa Majori, negando Mi-
 norem. Nam, ut supra arguebamus, licet in præ-
 parando media consecutiva finis, connaturalius
 proceditur, incipiendo ab intentione finis,
 quam ab electione mediorum; ita in præparan-
 do media defectiva à fine connaturalior modus
 operandi, est incipere à voluntate defectus à
 fine, quam à voluntate mediorum conducen-
 tium ad deficiendum à fine.

Objicies quinto cum Herice, loco supra cita-
 to. Deus nullum adultum decrevit à felicitate
 æterna rejicere, nisi simul etiam statuerit illum
 æternis cruciatibus mancipare: Ergo si voluit
 illum à gloria excludere ante prævisam demeri-
 ta, etiam decrevit ante illorum prævisionem,
 eum damnare, & supplicii æterni addicere.
 Unde præfatus auctor contendit duas conclusio-
 nes supra à nobis positas, quas etiam statuit Alva-
 rez disp. 60. de auxiliis, esse inter se pugnantes,
 & contradictionem involvere.

Sed facile responderetur, distinguendo Ante-
 cedens. Quin simul etiam statuerit &c. Si ly simul
 designet simultatem durationis, vel instantis in
 quo, concedo Antecedens. Si ly simul excludat
 prioritatem naturæ & instantis à quo, nego An-
 tecedens, & Consequentiam. Itaque in negotio
 reprobationis, ut infra latius exponemus, duo
 signa seu instantia rationis vel naturæ distingu-
 enda sunt, in quorum primo Deus ante prævisio-
 nem culpæ saltem actualis (de originali enim di-
 cemus articulo sequenti) vult aliquibus dene-
 gare gloriam, ut beneficium indebitum, & per-

mittere quod incidant in culpam, & in ea finaliter perseverent: tum ob fines occultos suæ providentiæ: tum etiam ad ostendendum supremum & absolutum dominium quod habet in dona supernaturalia gratiæ & gloriæ. Quæ permissione supposita, in illa tanquam in medio certo & infallibili videt futura peccata reprobatorum, & decernit ea punire poenâ æternâ damni & sensûs: in quo nulla repugnantia vel contradictionis umbra apparet, ut imaginatur Herice.

67 Dices: Saltem crudelitatem sapit aliquem excludere è regno cœlesti, sine aliqua culpa præsupposita; cum talis exclusio sit maximum malum quod homini inferri potest: Ergo hoc non debet Deo attribui: dicitur enim Sapientiæ 1. *Sentite de Domino in bonitate.*

Respondeo primò, hoc argumentum & similia facile solvi, juxta dicenda articulo sequenti, ubi ostendemus probationem negativam, seu voluntatem excludendi reprobos à gloria, supponere culpam originalem prævisam, & ab illa ut à causa motiva dependere. Sed abstrahendo pro nunc ab hac sententia,

Respondeo secundò, negando absolute Antecedens: non enim dedecet divinam bonitatem, nec præ se fert aliquam crudelitatis notam, alicui non velle conferre beneficium indebitum: ut patet in Rege, denegante alicui Episcopatum, vel aliam dignitatem ei non debitam. Quod ut fiat evidentiùs, hoc argumentum, cui potissimum confidunt Adversarij, in illos retorquo. Illi enim existimant denegationem primæ gratiæ congruæ, seu primam peccati permissionem, esse omnino gratuitam, & in solum divinam voluntatis beneplacitum referendam, cum illa nullam culpam præcedentem supponat; & tamen talis carentia gratiæ congruæ, talisque permissio peccandi, ex maximum malum, & majus quavis poenâ præsertim si peccatum nunquam sit remittendum, ut contingit in malis Angelis. Si ergo nihil est ibi crudelitatis, nihil injustitiæ, nihil contra divinam bonitatem, & viscera divinæ misericordiæ: similiter etiam in illa prima exclusione, seu non electione ad gloriam, ut beneficium indebitum, nulla est injustitiæ, aut crudelitatis nota: purificantur enim permissio peccati nunquam remittendi, & exclusio à gloria, & ex prima, secundâ infallibiliter sequitur. Ergo in omni sententia, querela illa diluenda est, nec cessare potest, nisi considerando quòd ad Deum ut supremum Dominum, & universalem Providorem pertinet de omnibus disponere, & unicuique dare locum suum, nec indifferenter omnes ad gratiam & gloriam efficaciter eligere, sed permittere quòd aliqui ab illa deficiant, ut suæ justitiæ detur locus, & magis splendescat magnitudo suæ misericordiæ circa electos, & pulchritudo universi magis reluceat, ut egregiè explicat D. Thomas hic art. 5. ad 3. ubi legendus est.

68 Opponunt ultimò Adversarij quædam inconvenientia, quæ dicunt sequi ex nostra sententia. Ex illa enim, inquirunt, sequitur primò, Deum æquali curâ hominum perditionem inquirere ac desiderat & querit illorum salutem: Consequens est absurdum, ut patet: Ergo &c. Probatur sequela: Sicut enim Deus ex intentione gloriæ, media procurat electis, nempe vocatione & gratias efficaces, ut disp. 3. ostendimus, ita ex intentione exclusionis à gloria, media reprobis procurat,

A scilicet peccatorum permissiones: Ergo æquali curâ perditionem istorum, ac salutem illorum desiderat.

Sequitur secundò, tolli à reprobis & electis illi licitudinem ad bene operandum: unusquisque enim poterit apud se ita discurre: & ratio citari. Si antecedenter ad prævisionem operum suum ad gloriam electus, vel ab ea exclusus, cum tale decretum sit efficax, & non possit frustrari, quid postea faciam, infallibiliter gloriam consequar, si sim electus; vel ab ea decidam, si electus non sim. Unde tertio addit Lessius de prædest. sect. 2. num. 27. ex hac sententia homines in quandâ veluti desperationem suæ salutis adducit.

B Ad primum nego sequela Majoris: ad cuius probationem dicatur esse manifestum discrimen inter prædestinationem & probationem, consistens in eo quòd merita & omnia quibus prædestinatus consequitur gloriam, sunt positivè causata à Deo, & speciali affectu illi volita: demerita autem quibus reprobustendit in perditionem, à Deo positivè procurata, volita, aut causata non sunt, sed tantum permilla; & idè non eodem modo Deus se habet in ordine ad prædestinationem, ac in ordine ad perditionem & probationem.

C Ad secundum inconveniens quòd Semipelagiani adversus doctrinam Augustini opponebant, ut constat ex Epistolis Prosperi & Hilarii, similiter negandum est illud sequi ex nostra sententia. Nam licet voluntas intentiva gloriæ, aut exclusionis ab illa, sit purè gratuita, nec merita aut demerita ut motiva supponat: decretum tamen executivum illa supponit, & ab illis ut à causa motiva dependet, ut suprâ declaravimus.

D Ad tertium quòd opponit Lessius, & quòd etiam Semipelagiani Augustino objiciebant, respondet ipsemet S. Doctor de prædest. Sancti cap. 1. his verbis: Sanè cum Apostolus dicat, *ideo ex fide, ut secundum gratiam firma sit promissio: mirum homines infirmitati suæ se male committere, quam firmitati promissionis Dei. Sed incerta est nobis inquit de me ipso voluntas Dei: quid ergo? Tua ne tibi voluntas de te ipso certa est, nec times? Cum igitur autæque incerta sit, cur non homo firmitati quàm infirmitati suæ dono suam, spem, charitatemque committit? Et de dono per se, cap. 6. Tutiores igitur vivimus, si ratione Deo damus, non autem nos illi ex parte & nobis ex parte committimus. Et rursus cap. 22. An tremendum est ne tunc de se homo desperet, quando spes ejus pendenda demonstratur in Deo: non autem desperat, si eum in seipso superbissimus & infelicitissimus poneret. Firmitas ergo & certitudo spei nostræ, in Deo ipso, & in virtute gratiæ, & non in nobis, ac in virtutibus liberi arbitrii fundari debet: juxta illud Jerem. 17. *Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor ejus.**

Unde Apostolus ad Hebræos 6. merito comparat spem anchoræ navis, dicens: *Quam velut anchoram habemus animæ tuæ ac firmam. Sicut enim anchora, dum per aquam descendit, non firmat navim, quoniam aqua elementum est liquidum & instabile; ac dum terræ adhæret, firmat navim retinet. Sic spes nostra, dum humanæ industria & viribus liberi arbitrii adhæret, non potest non semper nutare & fluctuare, sed cum Dei omnipotentia, & infinita divinæ voluntatis efficaciâ nititur, firmissima & tutissima permanet, nec hujus mundi turbines ac procellas timet. Unde Ecclesia in quadam collecta sic Deum exorat: *Familiam tuam qua sumus Domine**

certissima pietate custodi, ut qua IN SOLA SPE A
GRATIE CAELESTIS INNITUR, sua
semper protectione gubernetur.

Viginti quinque alia inconvenientia apponit
Catharinus contra eandem gratuitam predesti-
nationis & reprobationis doctrinam. Sed ista vi-
ginti quinque objectiones (inquit Pererius)
non sumenovz, nec recens inventa à Catharino,
vel alio hujus temporis. Sed ista ipsa olim, vi-
viente etiam Augustino, à Massiliensibus, aliis
que Gallie Episcopis, adversus ipsum objecta
sunt. Et tamen non moverunt Augustinum, quo-
minus sententiam suam constanter tueretur, &
perseveranter teneret usque ad mortem; neque
scandala, si quæ ob id oriebantur, & nonnullis
accidebant curanda esse putavit, judicans esse
passiva, ut que ex incertitia veritatis, & imperitia
Scripturarum nascerentur. Beatus quoque Tho-
mas non minori pietate ac religione, quam in-
genio & doctrinâ prædictus, istiusmodi objectio-
nibus, atque offensionibus, & scandalis, nihil
perturbatus aut motus est, nec ab Augustini
sententia abduci potuit. Quin etiam ipsemet A-
postolus, qui tam religiose curabat & cavebat,
ne cui scandalum daret, ut affirmaret se nun-
quam carnes manducaturum, si ob id quisquam
scandalizandus esset: hanc tamen do-
ctrinam predestinationis & reprobationis ho-
minum, licet videret offensionis & scandalo fore
multis veritatis & Scripturæ ignavis; eam tamen
& aperte, & affirmatè, & enucleatè tradere vo-
luit, nec dubitavit illas sententias scriptas in hac
Epistola relinquere: *Miserebor cui miserebor. Non
est volentis, neque currentis, sed miserentis Dei. Cujus
vult miserebor, & quem vult indurat. An non habet
potestatem sequi luti ex eadem massa facere aliud
quidem vas in honorem, aliud in contumeliam?*
Concludamus ergo hunc articulum cum
Magistro sententiarum, libro 1. sent. dist. 41.
cap. 4. *Elegit ergo eos quos voluit, gratia miseri-
cordiâ, non quia fideles futuri erant, sed ut fideles ef-
ferret, et quæ gratiam dedit, non quia fideles erant, sed
ut fierent. Ita etiam reprobovit quos voluit, non
propter futura merita que prævideret, veritate tamen
realissimâ, & anstru sensibus remotâ.*

ARTICULUS III.

An peccatum originale sit causa repro-
bationis?

Stendimus articulo præcedenti, demerita
personalia, seu peccata actualia, non fuisse
motivum reprobationis negativæ, seu volonta-
riæ divinæ efficacis excludendi reprobos à glo-
ria, nunc breviter discutendum est, an saltem
originalis culpa fuerit causa motiva illius?
Partem negativam tenent plures ex nostris:
affirmativa tamen videtur probabilior, & do-
ctrinæ D. Augustini & S. Thomæ conformior,
eampque docent plures docti Thomistæ, inter
quos est P. Thomas de Lemos, vir eximie eru-
ditionis & sapientiæ, & in Augustini doctrinâ
insigniter versatus, qui olim contra Gregorium
de Valentia, & Ferdinandum de Valsidia, in
Congregatione de auxiliis, feliciter disputavit,
& ingeni sui monumenta Sole ipso claraiora re-
liquit, nimirum Tractatum de auxiliis manu-
scriptum, in tres tomos divisum, in quò hanc
sententiam disertè tradit, & variis utriusque S.
Thom. II.

Doctores, Augustini & Thomæ, testimoniis illu-
strat. Hanc etiam se 1. p. quæst. 23. docuisse ait
Cypullus in Tract. de Incarn. quæst. 1. art. 3. du-
bio 1. §. 10. Illi quoque ut probabiliori adhæret
illustrius Dominus Godoy, Episcopus Oxon-
ienfis, in manuscriptis Tractatibus de reproba-
tione. Horum inhærens vestigiis, illam pariter
ut probabiliozem sequar, præcipue propter illu-
strata & expressa D. Augustini & S. Thomæ testi-
monia: *Ab his enim duabus columnis (ut de Augu-
stino & Ambrosio ait Bernardus) crede mihi, dis-
ficile avellor, cum his me aut errare aut sapore fateor.*

§. I.

Mens Augustini aperitur.

Dico primò, juxta Augustini doctrinam, pri-
ma causa reprobationis hominum fuit ori-
ginale peccatum.

Probatum primò ex Augustino de dono per-
sever. cap. 8. ubi ait: *Qui liberatur à massa perditio-
nis, gratiam diligit; qui verò non liberatur, debitum
agnoscat: nimirum suæ perditionis. Et Epist. 105.
Querimus meritum obdurationis, & invenimus. Me-
rito namque peccati, universa massa damnata est, nec
obdurat Deus impertiendo malitiam, sed non imper-
tendo misericordiam. Querimus autem meritum mi-
sericordie, nec invenimus.*

Secundò, Augustinus, & alii SS. Patres, nomi-
ne dilectionis & odii Dei, predestinationem &
reprobationem intelligunt: juxta illud Apосто-
li, *Iacob dilexi, Esau autem odio habui.* Sed juxta
eundem Augustinum, causa odii Dei erga Esau,
& consequenter erga omnes reprobos, qui per
illum designantur, fuit originale peccatum:
Ergo ex Augustino originalis culpa fuit causa
motiva reprobationis. Major patet, Minor pro-
batur ex eodem Augustino, libro 1. ad Simplic.
quæst. 2. ubi explicans locum illum Apostoli, *Ia-
cob dilexi, Esau autem odio habui, ait: Deum odio ha-
bere, non Esau hominem, sed Esau peccatorem. Et ad-
dit, Cur ergo Iacob dilexit, nunquid peccator non
erat? Sed dilexit in eo non culpam quam debebat, sed
gratiam quam donabat. Et Epist. 105. Quis oderat
in Esau antequam fecisset aliquid mali, nisi originale
peccatum?*

Tertiò, Idem S. Doctor variis in locis asserit
Deum derelinquere reprobos in massa perdi-
tionis, & non liberare eos (quod est eos reproba-
re, & à gloria excludere) propter peccatum
originale. Celebris est locus in Enchir. cap. 98.
ubi loquens de Jacob & Esau, qui omnium ele-
ctorum & reproborum fuisse typus & figura, sic
ait: *Ambo itaque gemini, naturâ filij ire nascebantur,
nullis quidem operibus propriis, sed originaliter ex
Adam vinculo damnationis obstricti: sed qui dixit mi-
serebor cui misertus ero, & misericordiam prestabo
cui misertus fuero, Iacob dilexit per misericordiam
gratuitam, Esau autem odio habuit per iudicium de-
bitum. Et libro 2. ad Bonifacium cap. 7. hæc scri-
bit: Vocato datur gratuitum bonum, cuius boni
est vocatio ipsa principium: non vocato redditur ma-
lum, quia omnes rei sunt, ex eo quòd per unum homi-
nem peccatum intravit in mundum. Et paulò post.
Vbi autem dicitur: Ergo cui vult miserebor, & quem
vult obdurat, qui facit aliud vas in honorem, aliud in
contumeliam: bonum quidem in merito & gratis da-
tur, quia ex eadem massa est cui datur: malum verò
merito & debitum redditur, quia in massa perditionis,
malum malo non male redditur.*

Quarto, Voluntas reprobandi, ex eodem Au-
gustino,